

— 871 —

Xilka diiwaan gelinta qoraalka wuxuu saaran yahay Kaaliyaha

Qodobka 375aad

Soo laba celinta naadada

Haddii ayna dhammaan gadidda sheyga la doonaayo in la naadiyo Kaaliyuhu wuxuu sidaas u sheegayaa garsooraha oo xaddidayo taariikh naado kale oo uu ku aqbalayo balanqaad kasta kaddib markii uu dhegeysto dhinacyada haddii sidaas loo baahdo.

Ma bannaana in lagu gado Dahabka iyo Qalinka qiima ka yar kan u gaarka ah si kastaba arrintu ha noqotee.

Qodobka 376aad

Qaybinta lacagta ka soo baxda fulinta

Kaddib markii la keeno qoraalka gadidda iyo lacagta ka soo baxday fulitaanka ayaa Garsoorahu amar ku xaddidayaa fadhi lagu qeybi-naayo lacagta laga helay fulinta.

Wuxuu kaaliyuhu gaarsiinayaa sidaas degdeg ahaan deynlaha warsaday fulinta iyo deynqabaha lagu fuliyey iyo dhinacyada kale ee soo dhexgalay.

Fadhi dhexdiisa ayaa garsooruhu amrayaa in deynlaha haddii uu yahay hal keliya in la siiyo xaqiisa.

Haddii kale waxa laga helay fulinta wuxuu u qaybiinayaa deynla-yaasha iyadoo la ilaalinayo xuquuqda imtiyaaska ah.

Wixii soo hara kaddib markii la bixiyo deynta wuxuu amrayaa Garsooruhu in loo celiyo deynqabaha wax lagu fuliyey.

Haddii dhinacyadu isku qabtaan jiridda ama inta uu yahay xaqu, ama jiridda xuquuqda imtiyaaska ah Garsooruhu kaddib markii uu kala habsado, ayuu taas xukun ku kala saarayaa si waafaqsan habka dacwadaha caadiga ah.

Waxaa u bannaan Garsooraha in uu qaybiyo lacagta ka soo baxday fulinta ee aan la isku haysan haddii ayna u muuqan in ay habboon tahay in uu joojiyo qaybinta dhammaanfeed ilaa iyo intii khilaafka la dhammaynaayo.

— 872 —

MADAXA AFRAAD

FULINTA KU SAABSAN MULKIYADDA DADKA SADDEXAAD

Qodobka 377aad

Habka Qabashada ee dadka saddexaad

Daynlaha doonaaya inuu qabto deynta deynqabaha uu ku yeelahay dad saddexaad (kale) ama waxyaabaha deynqabaha ee qadka kale ay haayaan waa inuu ku tilmaamaa arjiga lagu xusay qodobka 350 waxyaabaha iyo lacagaha uu doonaayo in loo qabto.

Garsooruhu wuxuu ku rukhsaynaa amar qabashada waxyaabaha ama lacagaha laga helo dad kale agtooda ee arjiqoraha uu tilmaamay, wuxuuna ugu digayaa qofka kale inuuna ku tasaruufin waxyaabahaas iyo lacagahaas amar la'aantiisa.

Isla Dekereetadaas, wuxuu amar ku bixin karaa inay yimaadaan hortiisa deynlaha weydiistay qabashada, deynqabaha iyo qofka saddexaad si uu u sameeyo qofka saddexaad caddaynta lagu sheegay qodobka 381 kana dood celiyo dhinacyada kale.

Kaaliyaha waa inuu gaarsiiyo deynqabaha iyo qofka saddexaad nuqulka arjiga iyo amarka ugu yaraan toban beri ka hor maalinta fadhiga loo qabtay. Isla muddadaas kaaliyaha waa inuu amarka ka siiyo ogeysiis deynlaha arjiga qortay.

Qodobka 378aad

Rahanka ee dammaanad u ah amaahda la qabtay

Haddii amaahda la qabtay ay leedahay dammaanad rahan, qofka rahankaas loo sameeyey Gorsooraha amar la'aantiisa sheygaas ma chii-bi karo.

Haddii amaahda ay leedahay dammaan rahan maguurto ah, warqadda qabashada waa in lagu kor calaameeyaa buugagga maguurtada ah, hawlahaasna waxay saaran tahay deynlaha weydiisashada qortay.

Qodobka 379aad

Amaahda aan la qaban karin

Lama qaban karo amaahda ku saabsan nafaqada, haddii laga reebo dacwadda nafaqada middaasna waxay u baahan tahay amarka Garsooraha iyo inta uu qaddiro.

— 875 —

Ma bannaana in la qabto amaahda ku saabsan kaalmada hooyada la siiyo, jirro, iyo aasid, kaalmadaas oo bixiyaan Caymiska, Wakaaladaha «Macaahidka kheyrika».

Mushaharka, gunnadaha kale iyo jeegagga la siiyo shaqaalaha dadka gaarka ah u shaqeyya, Dawladda iyo Wakaaladaha Guud waxaa laga qaban karaa inta soo socota:

- b) ilaa saddex meelood ka meel oo lagu qiyaasay caddaan, haddii qabashada ku saabsan tahay masruuf;
- t) ilaa afar meelood ka meel oo lagu qiyaasay caddaan markii rarka kale.

Qabashada Is'a marka ah ee xaaladaha kor lagu sheegay ma bannaana inay ka badato saddex meelood ka meel.

Qodobka 380aad

Waajibaadka dhinaca saddexaad

Waxaa waajib ku ah dhinaca saddexaad wax allaale wixii uu qaymuunku ku waajib yeelayo qofka loo dhiibayo ilaalinta xagga xoolaha iyo lacagta lagu mutaystay oo laga billaabo markii la gaarsiiyey amarka ku soc arooray qodobka 377.

Qodobka 381aad

Caddaynta Dhinaca Saddexaad

Waxaa waajib ku ah dhinaca saddexaad inuu fadhiga loo xaddiday ka caddeeyo isaga ama Wakiilkiisa gaarka ah lacagta lagu leeyahay iyo goorta ay waajibka tahay inuu bixiyo ama dhiibo.

Haddii arrintu ku saabsan tahay lacag lagu mutaystay dadka ama hay'adaha lagu tilmaamay qaybta saddexaad ee ka mid ah qodobka 379, waxaa waajib ku ah caddeeyaha in uu xaddido haddana inta saafida ah kaddib markii lagala haro waxyaalaha la jaro iyo lacagta uu qaadanaayo goorkasta qofka isaga raacsan shaqada daraadaad, ha u qaato si mushaar ah, ajuuro, abaal gud ama bensiyooni ahaan.

Haddana waxaa waajib ku ah dhinaca saddexaad in uu sheego qabashooyinka dhawritaanka ah ee horey loogu soo saaray, markaasna Garsooruhu wuxuu amrayaa in hortiiisa haddana la keeno qofka loo sameeyey qabashada dhowrista ah.